

Methodology for Growing 4 Crops in Drylands Annually: A Guide to Sustainable and Profitable Organic Farming

Overview:

This guide demonstrates a practical organic farming methodology designed to ensure 4 crops in a 12-month cycle on drylands, making farming sustainable and profitable. Using perennial pigeon pea (Togari) as the primary crop and intercropping with Hesaru (Green Gram), Uddu (Black Gram), Jola (Sorghum), or Millets, this approach leverages traditional practices, modern organic inputs, and natural resource management.

1. Land Preparation

Timeline: March–April

- Deep Plowing: Conduct plowing during March–April to break soil compaction and aerate the soil. Cost: ₹1,500/acre.

- Navadhanya (Nine Grains):

- Sow 12–15 kg Navadhanya seeds per acre 45 days before sowing the main crop.
- Purpose: Retain moisture, improve soil fertility, and prepare the land for sowing.
- Even in case of Awkhali Mali (unplanned rains), Navadhanya will thrive and enrich the soil for further preparation.

- Land Leveling: By June 1st, level the land using a rotavator (₹800/acre). Incorporate fertilizers at this stage.

Fertilizer Application:

- Apply 6–8 bags of Khuba Soil Conditioner (KSC) depending on soil quality.
- Add 1 packet of Soil Booster along with seeds.
- Benefits: Mineral-based fertilizers like KSC improve soil quality, moisture retention, and nutrient availability.

2. Sowing Plan

June 7th (Mirga Minch Daga)

Main Crop: Perennial Pigeon Pea (Desi Togari).

Spacing: 6x4 feet (furrow planting).

Furrows ensure proper drainage, avoiding water logging.

Intercrops (Between Togari Rows):

Plant Hesaru, Uddu, Millets (Sajje), or Jola in 6-ft spacing.

Benefits: Intercrops utilize space efficiently, improve biodiversity, and generate additional income.

3. Crop Management

Weed Management

Dense cropping reduces weeds naturally, but manual weeding may be needed twice during the season (₹600/crop).

Water Management (Jan–March)

Hygroscopic Nature of KSC: Retains moisture in the soil, supported by dry mulch and unexpected summer rains (Awkhali Mali).

Green Manure: Navadhanya sown earlier also acts as mulch, aiding water conservation.

Companion Plants for Pest Control

Chilli (Mensikai): Acts as a natural pest deterrent.

Marigold (Chendu): Controls nematodes and other pests.

Mint: Adds diversity and controls insects and also deters weed growth if sown dense.

4. Harvesting and Yield

Main Crop: Togari (Pigeon Pea)

Harvest 1: January.

Harvest 2: March.

Desi Togari Pala Variety ensures:

- High nutrition value, dense pods (minimum 6), and perennial yield for 5–7 years.
- Disease resistance and self-sustainability.
- Yield: 6–8 quintals per harvest (12–16 quintals annually).

Intercrops:

- Hesaru/Uddu: 3–4 quintals.
- Millets/Jola: 8–10 quintals.

October–November Crops:

After harvesting Togari, plant millets (Siri Dhanya) or Jola for a guaranteed third crop.

5. Economic Analysis

Expenses (1 Year):

6–8 Bags KSC	= ₹6,000–₹8,000
2 Packets Soil Booster	= ₹1,500
5 L Natural Horticulture Oil	= ₹4,500
4 Growth Promoter	= ₹2,200
Sub Total	= ₹14,200

Other expenses

Navadhanya (Seeds + Sowing) ₹2,000–₹3,000

Furrow Line Sowing ₹800

Weed Management ₹1,200

Harvesting labour etc ₹15,800

Approximate Total Expense per year: ₹35,000

Yield & Profit:

Pegionpea - Togari (2 Harvests)	12–16	Quintal
Hesaru/Uddu (1 Crop)	3–4	Quintal
Millets/Jola (1 Crop)	8–10	Quintal

6. Marketing Organic Produce

Use platforms like Kisan369.com to showcase and sell organic products, achieving at least 20% higher prices due to premium quality.

Why Organic Farming?

Organic farming enriches soil health and biodiversity, reduces dependency on synthetic inputs, and ensures sustainable livelihoods. It mimics natural processes, allowing farmers to work with nature rather than against it, leading to healthier crops and a healthier planet.

Khuba Soil Conditioner.

98866 56013 - 95900 00959 - www.khuba.in

Video Link: <https://youtu.be/iIANLgbXkx0>

ಒಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 4 ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನ: ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ

ಅವಲೋಕನ:

ಒಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 12 ತಿಂಗಳ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ 4 ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಈ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಪಾರಿವಾಳ (ತೋಗರಿ) ಅನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೆಸರು (ಹಸಿರು), ಉದ್ದು (ಕಪ್ಪು), ಜೋಳ (ಜೋಳ) ಅಥವಾ ರಾಗಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬಳಸುವುದು, ಈ ವಿಧಾನವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು, ಆಧುನಿಕ ಸಾವಯವ ಒಳಹರಿವು ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುತ್ತದೆ.

1. ಭೂಮಿ ತಯಾರಿ

ಟೈಮ್‌ಲೈನ್: ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್

- ಆಳವಾದ ಉಳುಮೆ: ಮಾರ್ಚ್-ಏಪ್ರಿಲ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂಕೋಚನವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣನ್ನು ಗಾಳಿ ಮಾಡಲು ಉಳುಮೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ವೆಚ್ಚ: ₹1,500/ಎಕರೆ.

- ನವಧಾನ್ಯ (ಒಂಬತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳು):

- ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತುವ 45 ದಿನಗಳ ಮೊದಲು ಎಕರೆಗೆ 12-15 ಕೆಜಿ ನವಧಾನ್ಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಬೇಕು.

- ಉದ್ದೇಶ: ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಿತ್ತನೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.

- ಅವ್ವಾಲಿ ಮಾಲಿ (ಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಮಳೆ) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ, ನವಧಾನ್ಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ತಯಾರಿ.

- ಭೂಮಿ ಲೆವೆಲಿಂಗ್: ಜೂನ್ 1 ರೊಳಗೆ, ರೋಟೇಟೇಟರ್ (₹800/ಎಕರೆ) ಬಳಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮತಟ್ಟು ಮಾಡಿ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ.

ಗೊಬ್ಬರ ಅಪ್ಪಿಕೇಶನ್:

- ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ 6-8 ಚೀಲಗಳ ಖುಬಾ ಮಣ್ಣಿನ ಕಂಡಿಷನರ್ (KSC) ಅನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ.
- ಬೀಜಗಳೊಂದಿಗೆ 1 ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಮಣ್ಣಿನ ಬೂಸ್ಟರ್ ಸೇರಿಸಿ.
- ಪ್ರಯೋಜನಗಳು: KSC ಯಂತಹ ಖನಿಜ ಆಧಾರಿತ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ, ತೇವಾಂಶ ಧಾರಣ ಮತ್ತು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಬಿತ್ತನೆ ಯೋಜನೆ

ಜೂನ್ 7 (ಮಿರ್ಗಾ ಮಿಂಚ್ ದಗಾ)

ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ: ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಪಾರಿವಾಳ (ದೇಸಿ ತೋಗರಿ).

ಅಂತರ: 6x4 ಅಡಿ (ಉಬ್ಬು ನಾಟಿ).

ಉಬ್ಬುಗಳು ಸರಿಯಾದ ಒಳಚರಂಡಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ, ನೀರು ಲಾಗಿಂಗ್ ಅನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳು (ತೋಗರಿ ಸಾಲುಗಳ ನಡುವೆ):

ಹೆಸರು, ಉದ್ದ, ರಾಗಿ (ಸಜ್ಜೆ), ಅಥವಾ ಜೋಳವನ್ನು 6 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಡಬೇಕು.

ಪ್ರಯೋಜನಗಳು: ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳು ಜಾಗವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತವೆ.

3. ಬೆಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ

ದಟ್ಟವಾದ ಬೆಳೆ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಕಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಹಸ್ತಚಾಲಿತ ಕಳೆ ಕಿತ್ತಲು ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ (₹600/ಬೆಳೆಗೆ) ಬೇಕಾಗಬಹುದು.

ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ (ಜನವರಿ-ಮಾರ್ಚ್)

KSC ಯ ಹೈಗ್ರೋಸ್ಕೋಪಿಕ್ ಸ್ವಭಾವ: ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಒಣ ಮಲ್ಚ ಮತ್ತು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಬೇಸಿಗೆ ಮಳೆ (ಅವ್ವಾಲಿ ಮಾಲಿ) ಮೂಲಕ ಬೆಂಬಲಿತವಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರೇಲೆ ಗೊಬ್ಬರ: ಈ ಹಿಂದೆ ಬಿತ್ತಿದ ನವಧಾನ್ಯವು ಮಲ್ಚ ಆಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ, ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೀಟ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಪ್ಯಾನಿಯನ್ ಸಸ್ಯಗಳು

ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ (ಮೆನ್ನಿಕೈ): ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೀಟ ನಿರೋಧಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾರಿಗೋಲ್ಡ್ (ಚೆಂಡು): ನೆಮಟೋಡ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೀಟಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪುದೀನಾ: ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೀಟಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಕಳೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

4. ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಇಳುವರಿ

ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆ: ತೋಗರಿ (ಪಾರಿವಾಳ)

ಕೊಯ್ಲು 1: ಜನವರಿ.

ಕೊಯ್ಲು 2: ಮಾರ್ಚ್.

ದೇಸಿ ತೋಗರಿ ಪಾಲಾ ವೆರೈಟಿ ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ:

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮೌಲ್ಯ, ದಟ್ಟವಾದ ಬೀಜಕೋಶಗಳು (ಕನಿಷ್ಠ 6), ಮತ್ತು 5-7 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಇಳುವರಿ.

- ರೋಗ ನಿರೋಧಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸಮರ್ಥನೀಯತೆ.

- ಇಳುವರಿ: ಪ್ರತಿ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ 6-8 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ (ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 12-16 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್).

ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳು:

- ಹೆಸರು/ಉದ್ದು: 3-4 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್.
- ರಾಗಿ/ಜೋಳ: 8-10 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್.

ಅಕ್ಕೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್ ಬೆಳೆಗಳು:

ತೊಗರಿ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮೂರನೇ ಬೆಳೆಗೆ ರಾಗಿ (ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯ) ಅಥವಾ ಜೋಳವನ್ನು ನೆಡಬೇಕು.

5. ಆರ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ವೆಚ್ಚಗಳು (1 ಎಕರ್):

- 6-8 ಚೀಲಗಳು KSC = ₹6,000-₹8,000
- 2 ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಬೂಸ್ಟರ್ = ₹1,500
- 5 ಲೀ ನೈಸರ್ಗಿಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ತೈಲ = ₹4,500
- 4 ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವರ್ತಕ = ₹2,200 |
- ಒಟ್ಟು = ₹14,200

ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು

- ನವಧಾನ್ಯ (ಬೀಜ + ಬಿತ್ತನೆ) ₹2,000-₹3,000
- ಫರೋ ಲೈನ್ ಬಿತ್ತನೆ ₹800
- ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ₹1,200
- ಕಟಾವು ಕೂಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ ₹ 15,800

ಅಂದಾಜು ಒಟ್ಟು: ₹35,000

ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

- ಪೆಜಿಯನ್ ಪೈ - ತೊಗರಿ (2 ಕೊಯ್ಲು) 12-16 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್
- ಹೆಸರು/ಉದ್ದು (1 ಬೆಳೆ) 3-4 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್
- ರಾಗಿ/ಜೋಳ (1 ಬೆಳೆ) 8-10 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್

6. ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನ

ಸಾವಯವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು Kisan369.com ನಂತಹ ಪ್ಲಾಟ್ ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಗುಣಮಟ್ಟದಿಂದಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ 20% ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಏಕೆ?

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ, ಸಂಶ್ಲೇಷಿತ ಒಳಹರಿವಿನ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ, ರೈತರು ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ, ಇದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

Khuba Soil Conditioner.

98866 56013 - 95900 00959 - www.khuba.in

Video Link: <https://youtu.be/iIANLgbXkx0>

शुष्क भूमि में सालाना 4 फसलें उगाने की पद्धति: टिकाऊ और लाभदायक जैविक खेती के लिए एक गाइड

अवलोकन:

यह गाइड शुष्क भूमि पर 12 महीने के चक्र में 4 फसलें सुनिश्चित करने के लिए डिज़ाइन की गई एक व्यावहारिक जैविक खेती पद्धति को प्रदर्शित करता है, जिससे खेती टिकाऊ और लाभदायक बनती है। बारहमासी अरहर (तोगरी) को प्राथमिक फसल के रूप में इस्तेमाल करना और हेसारू (हरा चना), उड़द (काला चना), जोला (सोरघम), या बाजरा के साथ अंतर-फसल लगाना, यह दृष्टिकोण पारंपरिक प्रथाओं, आधुनिक जैविक इनपुट और प्राकृतिक संसाधन प्रबंधन का लाभ उठाता है।

1. भूमि की तैयारी

समयरेखा: मार्च-अप्रैल

- गहरी जुताई: मिट्टी के संघनन को तोड़ने और मिट्टी को हवादार करने के लिए मार्च-अप्रैल के दौरान जुताई करें। लागत: ₹1,500/एकड़।

- नवधान्य (नौ अनाज):

- मुख्य फसल की बुवाई से 45 दिन पहले प्रति एकड़ 12-15 किलोग्राम नवधान्य बीज बोएँ।

- उद्देश्य: नमी बनाए रखना, मिट्टी की उर्वरता में सुधार करना और बुवाई के लिए भूमि तैयार करना।

- अवखली माली (अनियोजित बारिश) के मामले में भी, नवधान्य पनपेगा और आगे की तैयारी के लिए मिट्टी को समृद्ध करेगा।

- भूमि समतलीकरण: 1 जून तक, रोटोवेटर (₹800/एकड़) का उपयोग करके भूमि को समतल करें। इस चरण में उर्वरकों को शामिल करें।

उर्वरक का प्रयोग:

- मिट्टी की गुणवत्ता के आधार पर खूबा मृदा कंडीशनर (केएससी) के 6-8 बैग डालें।

- बीज के साथ मृदा बूस्टर का 1 पैकेट डालें।

- लाभ: केएससी जैसे खनिज आधारित उर्वरक मिट्टी की गुणवत्ता, नमी बनाए रखने और पोषक तत्वों की उपलब्धता में सुधार करते हैं।

2. बुवाई की योजना - 7 जून

मुख्य फसल: बारहमासी अरहर (देसी तोगरी)।

अंतर: 6x4 फीट (फरो रोपण)।

फरो उचित जल निकासी सुनिश्चित करते हैं, जिससे जलभराव नहीं होता।

अंतर-फसल (तोगरी पंक्तियों के बीच):

हेसारू, उड़ु, बाजरा (सज्जे) या जोला को 6-फुट की दूरी पर लगाएँ।

लाभ: अंतर-फसलें जगह का कुशलतापूर्वक उपयोग करती हैं, जैव विविधता में सुधार करती हैं और अतिरिक्त आय उत्पन्न करती हैं।

3. फसल प्रबंधन

खरपतवार प्रबंधन

घनी फसल उगाने से खरपतवार स्वाभाविक रूप से कम हो जाते हैं, लेकिन मौसम के दौरान दो बार हाथ से निराई करने की ज़रूरत पड़ सकती है (₹600/फसल)।

जल प्रबंधन (जनवरी-मार्च)

केएससी की नमी-रोधी प्रकृति: मिट्टी में नमी बनाए रखती है, जिसे सूखी गीली घास और अप्रत्याशित गर्मियों की बारिश (अवखली माली) द्वारा सहारा मिलता है।

हरी खाद: पहले बोई गई नवधान्य भी गीली घास के रूप में काम करती है, जिससे जल संरक्षण में मदद मिलती है।

कीट नियंत्रण के लिए साथी पौधे

मिर्च (मेन्सिकाई): एक प्राकृतिक कीट निवारक के रूप में कार्य करती है।

गेंदा (चेंदू): नेमाटोड और अन्य कीटों को नियंत्रित करता है।

पुदीना: विविधता लाता है और कीटों को नियंत्रित करता है और अगर इसे सघन रूप से बोया जाए तो खरपतवार की वृद्धि को भी रोकता है।

4. कटाई और उपज

मुख्य फसल: तोगरी (कबूतर मटर)

कटाई 1: जनवरी।

कटाई 2: मार्च।

देसी तोगरी पाला किस्म सुनिश्चित करती है:

- उच्च पोषण मूल्य, सघन फलियाँ (न्यूनतम 6), और 5-7 वर्षों तक बारहमासी उपज।

- रोग प्रतिरोधक क्षमता और आत्मनिर्भरता।

- उपज: प्रति कटाई 6-8 क्विंटल (वार्षिक 12-16 क्विंटल)।

अंतरफसल:

- हेसारू/उडु: 3-4 क्विंटल।

- बाजरा/जोला: 8-10 क्विंटल।

अक्टूबर-नवंबर फसलें:

तोगरी की कटाई के बाद, तीसरी फसल की गारंटी के लिए बाजरा (सिरी धान्या) या जोला बोएँ।

5. आर्थिक विश्लेषण

व्यय (1 वर्ष):

6-8 बैग केएससी = ₹6,000-₹8,000

2 पैकेट मृदा बूस्टर = ₹1,500

5 लीटर प्राकृतिक बागवानी तेल = ₹4,500

4 ग्रोथ प्रमोटर = ₹2,200 |

कुल = ₹14,200

अन्य व्यय

नवधान्य (बीज + बुवाई) ₹2,000-₹3,000

फ़रो लाइन बुवाई ₹800

खरपतवार प्रबंधन ₹1,200

कटाई मज़दूरी आदि ₹15,800

अनुमानित कुल: ₹35,000

उपज और लाभ:

पिगियनपी - टोगरी (2 कटाई) 12-16 किंटल

हेसारू/उडु (1 फसल) 3-4 किंटल

बाजरा/जोला (1 फसल) 8-10 किंटल

6. जैविक उत्पादों का विपणन

किसान369.com जैसे प्लेटफ़ॉर्म का उपयोग जैविक उत्पादों को प्रदर्शित करने और बेचने के लिए करें, प्रीमियम गुणवत्ता के कारण कम से कम 20% अधिक मूल्य प्राप्त करें।

जैविक खेती क्यों?

जैविक खेती मिट्टी के स्वास्थ्य और जैव विविधता को समृद्ध करती है, सिंथेटिक इनपुट पर निर्भरता को कम करती है और टिकाऊ आजीविका सुनिश्चित करती है। यह प्राकृतिक प्रक्रियाओं की नकल करती है, जिससे किसानों को प्रकृति के खिलाफ काम करने के बजाय उसके साथ काम करने की अनुमति मिलती है, जिससे स्वस्थ फसलें और स्वस्थ ग्रह प्राप्त होते हैं।

Khuba Soil Conditioner.

98866 56013 - 95900 00959 - www.khuba.in

Video Link: <https://youtu.be/iIANLgbXkx0>